

Salari mínim: una visió general sobre els països de l'OCDE

Abril 2016

Resum executiu

- En aquest INFORMES PIMEC fem una visió a vol d'ocell d'un tema d'actualitat a nivell internacional i en el nostre entorn més immediat com és el salari mínim.
- El salari mínim d'un país és la retribució mínima que ha de cobrar per llei un treballador en un període determinat (per dia, per hora, per mes,...). Com que es tracta d'una intervenció de l'estat en l'economia (es fixa un preu mínim obligat pel factor treball), és un tema que suscita amplis debats arreu del món. Tant cert és això com el fet que el nombre de països que estableixen salaris mínims no para de créixer.
- Dels 34 països membres de l'OCDE, n'hi ha 26 que tenen salari mínim legal. La majoria d'economies emergents també en tenen. Als països que no el tenen, la major part dels treballadors estan coberts per convenis de nivell sectorial que especifiquen retribucions mínimes.
- Luxemburg, amb més de 1.900€ al mes, Alemanya, França i Regne Unit, amb salaris mínims d'entre 1.450 i 1.550€ al mes, tenen salaris de pràcticament el doble que a Espanya (764€).
- Una mesura comparativa adequada és la relació salari mínim/salari mitjà d'un país. A Espanya, d'acord amb l'Eurostat és del 36%, un dels més baixos de l'OCDE. D'altra banda, el col·lectiu de treballadors que a Espanya cobra el salari mínim o menys és el 0,2% dels assalariats.
- L'impacte teòric d'un augment del salari mínim afecta nombrosos àmbits de l'economia: l'ocupació, la inflació, el consum, la pobresa i la desigualtat. I té incidència sobre altres àmbits com les finances públiques, la immigració i el sistema empresarial i la seva competitivitat.
- Ara bé, a nivell pràctic, si fem cas de les investigacions que s'han realitzat al llarg dels anys, els impactes de l'augment del salari mínim no són concloents en termes d'ocupació; en termes de preus mostren una incidència feble i molt localitzada sectorialment.
- L'estudi descriu amb un cert detall i en format de fitxa el salari mínim en sis economies grans (els Estats Units, el Japó, Alemanya, França, el Regne Unit i Espanya) i en una economia més petita, Bèlgica, de dimensió semblant a la catalana.
- El document s'emmarca en la celebració d'una jornada sobre el tema organitzada per PIMEC, específicament dissenyada per debatre les posicions institucionals dels agents socials al voltant de la necessitat d'augmentar el salari mínim a Espanya i les conseqüències que això podria tenir per a les empreses.

0 Introducció

Aquest INFORMES PIMEC i el següent els dediquem a un tema de debat que, per bé que és quasi històric, és ben viu en l'àmbit internacional i cada vegada ho és més en el nostre entorn: el salari mínim.

A Espanya el salari mínim interprofessional és dels més baixos d'Europa i hi ha propostes diverses de sindicats i partits polítics per augmentar-lo. PIMEC, com a agent de la micro, petita i mitjana empresa de Catalunya, vol participar activament en el debat que s'ha obert, per dues raons:

- per responsabilitat com a agent econòmic i social, perquè no volem defugir implicar-nos en l'impuls i la discussió de decisions que tenen una incidència important en les transformacions de la nostra societat,
- per interès a conèixer quines conseqüències empresarials per a les pimes pot comportar, si es dona, un augment substancial del salari mínim al nostre país.

Amb aquesta finalitat, PIMEC organitza una jornada sobre salari mínim i competitivitat el 15 d'abril de 2016. Aquest document pretén ser una petita aportació documental a aquest debat. El proper INFORMES PIMES el dedicarem a les conclusions que surtin de la jornada.

El present INFORMES PIMEC s'estructura en dos capítols. En el primer, de caràcter introductor, fem un repàs a diferents aspectes generals dels salaris mínims arreu del món (la finalitat, abast, conseqüències,...); i en el segon, presentem en un format proper a les fitxes els casos de sis grans economies mundials i d'una de petita de l'estil de Catalunya: Espanya, els Estats Units, Alemanya, el Regne Unit, Bèlgica, França i el Japó. Cal assenyalar que entre les grans economies europees, Itàlia no disposa de salari mínim estatutari, sinó que s'estableixen diversos salaris mínims a nivell sectorial.

1 Aspectes generals del salari mínim

1.1 Finalitat del salari mínim

El salari mínim d'un país és la retribució mínima que ha de cobrar per llei un treballador en un període determinat (per dia, per hora, per mes,...). Es tracta d'una intervenció de l'estat en l'economia consistent a fixar per llei un preu a un factor (el treball), més enllà del preu que es fixaria en un mercat laboral totalment lliure. Aquesta mena d'intromissió és objecte de grans debats al voltant de la seva conveniència i dels efectes que provoca, tant a nivell teòric com a nivell aplicat, debats que aporten resultats no sempre concloents. D'aquí, probablement, que el debat no s'aturi. De la mateixa manera que tampoc no s'atura el nombre de països que s'afegeixen a la seva aplicació.

I per què existeix el salari mínim? En essència, la política del salari mínim té per objecte assegurar als treballadors un mínim estàndard de vida d'acord amb el nivell d'un país determinat. Per la pròpia naturalesa de la mesura (la fixació d'un topall inferior per sota del qual no és legal contractar), es pretén protegir especialment els treballadors que tenen poc poder de negociació, els que tenen els nivells salarials més baixos i els que tenen menors nivells de qualificació. D'altra banda, el salari mínim d'un país acostuma a constituir un estàndard bàsic de referència en l'operativa del mercat laboral. Després veurem què diuen els estudis sobre l'impacte d'aquesta intervenció legal en el mercat de treball.

1.2 Abast del salari mínim

En l'actualitat, dels 34 països membres de l'OCDE, n'hi ha 26 que tenen establert un salari mínim legal. La majoria d'economies emergents també en tenen.

La implantació del salari mínim en el marc de la legislació laboral es va fer per primera vegada fa més de 120 anys, a Nova Zelanda (1894) i, al cap de dos anys (1896), Austràlia va seguir els mateixos passos. Uns anys més tard al Regne Unit (1909) es va instaurar una figura similar a l'actual sistema de negociació col·lectiva a nivell sectorial, pensat per establir uns salaris mínims en aquells sectors més susceptibles de tenir salaris baixos. Posteriorment s'implanta el salari mínim als Estats Units (1938). França l'instaura al 1950, i el Japó, al 1958.

Des de 1990, 9 països de l'OCDE que no en tenien, han establert el seu salari mínim, essent Alemanya la darrera gran economia que s'hi ha incorporat, concretament des del 2015.

Als països de l'OCDE que no tenen salari mínim legal, la major part dels treballadors estan coberts per convenis de nivell sectorial que especifiquen retribucions mínimes. Aquest és el cas dels països nòrdics, Àustria, Itàlia i Suïssa.

Els nivells de salari mínim legal en els països que el tenen establert són, d'acord amb l'Eurostat, els que figuren a la taula 1 on, amb dades referides al darrer any disponible, s'hi recull el valor mensual, la seva equivalència en paritat de poder de compra (PPP)¹, així com el percentatge que representa el salari mínim respecte al salari mitjà.

Com es pot observar, Luxemburg és el país amb un salari mínim més alt (més de 1.900€ al mes), mentre que a Alemanya, França i el Regne Unit està entre 1.450 i 1.550€ al mes. Entre els països petits, Bèlgica, Irlanda i Països Baixos se situen al voltant dels 1.500€ mensuals. Espanya se situa en nivells de l'ordre de la

---

¹Corregeix els valors pel nivell de preus de cada país.

meitat dels països citats en termes nominals i una mica més alt si es fa la correcció pel nivell de vida.

Taula 1. Salari mínim en euros, en euros en paritat de poder de compra i com a % del salari mitjà de l'economia de mercat

	Salari mínim (€ mensuals) (2016)	SM (€ mensuals en PPP) (2016)	SM / Salari mitjà (%) (2014)
Luxemburg	1.923	1.597	50,3
Alemanya ***	1.473	1.451	40,0
Bèlgica **	1.502	1.382	45,5
Països Baixos**	1.508	1.373	43,3
França **	1.467	1.361	46,9
Irlanda	1.546	1.265	43,7
Regne Unit	1.529	1.133	40,2
EUA *	1.155	1.028	30,3
Eslovènia ****	791	968	52,9
Turquia	518	947	
Malta	728	900	46,9
Espanya	764	828	36,0
Grècia	684	800	
Polònia	431	792	45,3
Portugal	618	756	44,1
Hongria	353	625	43,3
Croàcia	408	618	38,8
Eslovàquia	405	597	35,4
Estònia	430	569	35,9
República Txeca	366	564	33,0
Lituània	350	557	46,4
Letònia	370	528	44,1
Sèrbia	234	480	44,0
Bulgària	215	449	40,5
Romania	233	445	38,5
Albània	156	329	

*Salari mitjà del conjunt de l'economia, **% del SM sobre el salari mitjà al 2013, ***% del SM sobre el salari mitjà al 2015, ****Salari mínim al 2n semestre de 2015

Font: Eurostat

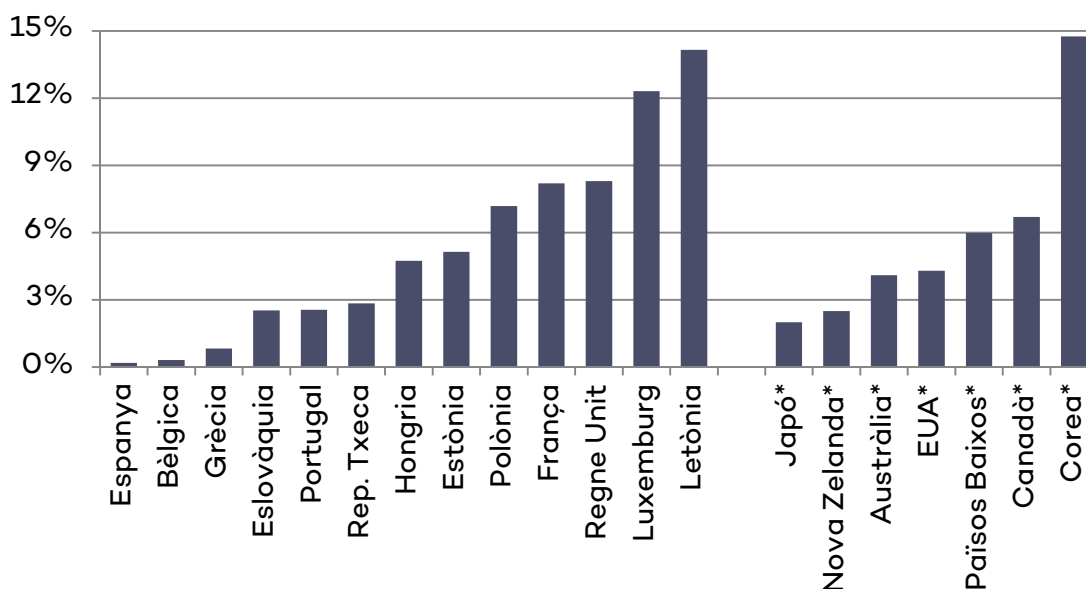
Si comparem el salari mínim amb el salari mitjà, Espanya enregistra el nivell més baix (36%) entre els països més desenvolupats.

En el context dels registres descrits, diguem que l'Estat espanyol va signar la Carta Social Europea, que estableix que el salari mínim ha de ser del 60% del salari mitjà d'un país, nivell que, per cert, pràcticament cap país no compleix.

1.3 Ocupats amb salari mínim o inferior

El nombre de treballadors que cobren el salari mínim o menys és, en general, a tots els països, baix. En el cas espanyol encara és més baix, concretament, d'acord amb l'OCDE, el 0,2%, per sota de Bèlgica (0,3%) (veure gràfic 1). En els països analitzats, la pràctica totalitat de treballadors perceben salaris superiors, ja sigui perquè els convenis col·lectius a nivell sectorial tenen una afectació generalitzada, o perquè les empreses opten per establir salaris superiors als fixats estatutàriament. A més d'aquests factors, les diferències entre països poden ser resultat de les excepcions a l'aplicació d'aquests mínims.

Gràfic 1. Percentatge de treballadors que cobren el salari mínim o menys². 2010

*2013

Font: OCDE

1.4 Impactes del salari mínim

Existeix una vastíssima literatura econòmica sobre l'impacte de la fixació i de l'augment dels salaris mínims, tant a nivell global de països desenvolupats, com de països específics com ara els Estats Units.³

Més recentment s'han realitzat nombroses investigacions sobre el tema referides a economies emergents⁴ i també sobre els salaris mínims a nivell local.⁵

² No s'inclouen els assalariats en microempreses. Els menors salaris en empreses de reduïda dimensió fan pensar que aquesta exclusió provoca que els percentatges serien superiors.

³ Per a un recull dels estudis sobre els efectes als Estats Units, veure Neumark, D. i altres (2014), "More on Recent Evidence on the Effects of Minimum Wages in the United States" a *NBER Working Paper*, No 20619. També Schmitt, J. (2013), "Why Does the Minimum Wage Have No Discernible Effect on Employment?", a *Center for Economic and Policy Research*, que es pot consultar a <http://cepr.net/documents/publications/min-wage-2013-02.pdf>.

Els àmbits sobre els quals els estudiosos de l'impacte dels augments de salari mínim han centrat la seva atenció són molt nombrosos. Només amb ànim d'ajudar a navegar per un territori tan vast com el que ens ocupa, enumerem a continuació aquells àmbits que resulten més afectats, sigui de manera directa o indirecta, per la introducció i els augments significatius del salari mínim.

- **Sobre l'ocupació:** s'argumenta que augmentar el salari mínim tindrà efectes sobre el nombre d'ocupats perquè les empreses contractaran menys o reduiran les hores de treball dels empleats actuals; les empreses invertiran en tècniques que estalviïn treball, com ara en més automatització; els empleats menys formats tindran més difícil trobar feina, per tant aquest col·lectiu augmentarà la seva taxa d'atur; també s'argumenta que es pot afavorir l'abandonament escolar; i que s'estimularà la contractació irregular, entre altres resultats.
- **Sobre la inflació:** se sosté que farà augmentar els preus generals si l'augment és molt substancial i, més específicament, els preus dels productes dels sectors afectats per l'augment del salari mínim.
- **Sobre el consum:** l'augment del salari mínim farà augmentar la renda disponible, i d'això se'n beneficiarà el consum agregat, tant de manera directa com de manera induïda.
- **Sobre la pobresa i la desigualtat:** se sosté que les reduirà, i aquest és un dels principals arguments que més s'utilitza per part del món polític. Entre altres coses es diu també que, per aquesta via, es reduirà la despesa social.
- **Sobre les finances públiques:** per una banda, farà créixer els ingressos del sistema públic (més cotitzacions a la Seguretat Social, més recaptació d'impostos sobre la renda personal, més IVA per l'augment del consum,...); de l'altra, pot arrossegar increments de despesa en subsidis d'assistència social que estiguin vinculats amb el salari mínim. En el cas que es complís el supòsit que el salari mínim pot expulsar treballadors del mercat de treball, s'incrementarien els perceptors de prestacions d'atur o socials.
- **Sobre la immigració:** l'augment del salari mínim pot actuar a la manera d'efecte crida, en ser més atractiva la retribució de base; com a contrapartida a aquest possible efecte, més residents estaran

---

⁴Broecke, S. i altres (2015), "The effects of minimum wages on employment in emerging economies: A literature review". *OECD Social, Employment and Migration Working Paper*, en curs de publicació.

⁵ Ramos, R. I Suriñach, J. (2016), "Estudi sobre l'impacte de l'adopció d'un salari mínim a nivell local. Evidència internacional", presentat el 16 de febrer de 2016. Veure la notícia, per exemple, a <http://www.viaempresa.cat/ca/notices/2016/02/apujar-el-salari-minim-no-destruiria-ocupacio-17518.php>

interessats en els llocs de treball afectats per un augment de salari mínim, actualment ocupats, en molts casos, per treballadors estrangers.

- **Sobre el sistema empresarial:** se sosté que un augment del salari mínim pot comportar el risc que es tanquin empreses i també que se'n creïn menys de les que es crearien. L'augment del salari mínim podria afectar de manera indirecta, a l'alça, les negociacions salarials de tota l'economia.

Malgrat totes aquestes conseqüències teòriques, la major part d'estudis d'impacte s'han fet sobre els efectes sobre l'ocupació, i els resultats no són concloents en el sentit que se'n destrueixi. En un altre àmbit d'estudi, en aquest cas els preus, s'assenyala un augment molt moderat dels preus específics del sector afectat.

Sobre les empreses afectades per l'augment del salari mínim, aquest és un terreny pràctic que encara està menys explorat. A manera temptativa, i esperem que la jornada del 15 d'abril aportarà respostes en aquest sentit, assenyalem aquestes línies teòriques d'impacte, simultànies o alternatives:

- augment del cost salarial de l'empresa
- reducció del treball (menys ocupats, menor contractació, menys hores de treball per als ocupats actuals,...)
- augment de preus
- reducció de beneficis
- substitució dels empleats menys formats per d'altres amb més formació
- major inversió en formació (tant per part de l'empresa com per part de la predisposició del treballador)
- millora global del capital humà
- major productivitat

En relació amb els augments de costos econòmics indicats (salari, Seguretat Social, ...), cal dir que les conseqüències també dependrien de si s'estableixen o no mecanismes de compensació (per exemple, per la via de la reducció de quotes a la Seguretat Social) i del ritme temporal amb què es produís l'augment del salari mínim, essent diferent un augment d'un sol cop que un augment, posem, repartit en 3 anys.

Finalment, els estudis sobre la matèria també posen en relleu que les empreses i sectors afectats per un augment del salari mínim són relativament pocs, i més aviat són pimes que no pas grans empreses, i que els empleats afectats també són pocs. Finalment, cal indicar que l'afectació d'un augment del salari mínim estarà normalment molt concentrada en determinats sectors: restauració, comerç, neteja, atenció domiciliària, seguretat, entre altres.

2 El salari mínim a nivell internacional

2.1 Espanya

Nivell i característiques

Espanya té un salari mínim interprofessional (SMI) general que fixa anualment el govern central. L'actualització es fa consultant els agents socials i tenint en compte l'índex de preus al consum, la productivitat, la participació del treball a la renda nacional i la conjuntura econòmica. El nivell salarial mínim s'estipula per mes i per dia de treball. El salari mensual està calculat per a catorze pagues anuals, de manera que per al 2016 es fixa en 21,84€ al dia i 655,20€ al mes, que, transformats en 12 pagues, es corresponen amb 764,40€ mensuals i 9.172,80€ anuals. Convertint aquesta retribució a salaris mínims per hora, si considerem una dedicació estàndard de 1.740 hores⁶, resulta un salari mínim de 5,3€ l'hora.

Salari mínim mensual	
Euros corrents	764 €
Euros PPP	828 €

En el cas de treballadors eventuais i temporers que tinguin contractes de menys de 120 dies, la retribució diària no podrà ser inferior a 30,03€ per jornada, comptant la part proporcional dels festius i vacances, mentre que en el cas dels treballadors de la llar, el salari mínim es fixa en 5,13€ l'hora efectiva.

Història i evolució

L'actual SMI data de 1963, per bé que a Constitució de la Segona República (1931) ja es feia referència al salari mínim. Fins al 1998 el salari era diferent en funció de l'edat dels treballadors. A partir de l'estatut dels treballadors (1980), s'estipulen els criteris de revisió anuals i estableix que la decisió final li correspon al govern de l'estat. Al 2004 es va produir un increment extraordinari del salari mínim amb l'objectiu de compensar els menors creixements que la inflació i racionalitzar el sistema de prestacions socials, amb la incorporació de l'IPREM⁷ com a índex per al càlcul de certes prestacions en substitució, o complementàriament, al salari mínim.

Fins al 2009 es van produir increments del SMI, però aquesta tendència es va aturar amb la crisi econòmica, i hi va haver una pèrdua de poder adquisitiu entre 2010 i 2012. Els tres anys posteriors, el SMI s'ha incrementat per sobre de l'índex de preus al consum estatal.

⁶Hores efectives de treball al 2015, d'acord amb l'Enquesta de Costos Laborals de l'INE.

⁷ Indicador Públic de Renda d'Efectes Múltiples. És l'índex que fixa el govern central i que s'utilitza per al càlcul d'ajudes, beques, subvencions o subsidis d'atur. Al 2016 es fixa en 532,51€.

Debat i perspectives

El governador del Banc d'Espanya va proposar suprimir el salari mínim al 2013 per als treballadors amb menys formació o en edats amb més dificultats per accedir al mercat de treball.

A les darreres eleccions generals de desembre de 2015, alguns partits van proposar increments progressius del salari mínim, passant dels 655 actuals a 800-900€, tal com també han defensat els principals sindicats estatals, CCOO i UGT. Aquests sindicats van denunciar, al 2012, el SMI a l'OIT per la pèrdua de poder adquisitiu respecte al nivell de preus i en relació al salari mitjà. En aquest sentit, l'OIT ha demanat al govern que vetlli perquè el SMI sigui suficient per satisfer les necessitats bàsiques dels treballadors i les seves famílies, i ha proposat explícitament un increment del 10% en tres anys, el que significaria passar als 720€ mensuals (per a 14 pagues).⁸

Qüestions a tenir en compte

Segons dades de l'OCDE, Espanya és el país dels 34 membres de l'organització en què un percentatge menor de treballadors cobra el SM o una quantitat inferior. En concret, es tracta del 0,2% dels assalariats (veure gràfic 1).

2.2 Els Estats Units d'Amèrica

Nivell i característiques

El salari mínim als Estats Units ve fixat a nivell federal en 7,25\$ l'hora (6,6€ al canvi de 07/03/2016). Els estats tenen la potestat de fixar el seu, sempre que s'apliqui, com a mínim, el que hi ha establert a nivell federal. Hi ha 29 estats que el tenen fixat per sobre del federal; en 14 estats tenen establert, amb normativa pròpia, el mateix que el federal; n'hi ha 5 que no tenen salari mínim propi establert i, finalment, 2 estats el tenen fixat per sota del federal, però s'aplica el mínim federal.

Comparativament, el salari mínim nord-americà és un 51% superior a l'espanyol, xifra que passa al 24% quan considerem que el cost de la vida (PPP, paritat de poder de compra) als Estats Units és superior al d'aquí.

	Salari mínim mensual	Diferència respecte a Espanya
Euros corrents	1.155 €	+ 51%
Euros PPP	1.028 €	+ 24%

El salari mínim és inferior al general en alguns casos, com en el de discapacitats, estudiants, menors de 20 anys durant els primers tres mesos de feina, i treballadors que perceben propines si aquestes assoleixen uns nivells mínims. D'altra banda, alguns llocs de treball queden exclosos de l'aplicació del

⁸ Declaracions de Raymond Torres, director del Departament d'Investigacions de l'OIT. *La Vanguardia*, 20 de gener de 2016.

salari mínim: determinats treballadors del mar i pescadors, personal d'alguns establiments recreatius i feines de temporada, treballadors agrícoles, mainaderes o directius.

A més, cal esmentar que alguns estats⁹ tenen en compte la dimensió d'empresa segons el nombre de treballadors i/o facturació, de manera que a les pimes el salari mínim és més reduït que a la resta d'empreses.

Història i evolució

El salari mínim es va instaurar el 1938 i s'ha anat actualitzant des d'aleshores quan les circumstàncies polítiques ho han propiciat, ja que no existeix cap mecanisme automàtic que ho prevegi. D'aquesta manera, s'han produït diversos increments en termes nominals fins a assolir els 7,25\$ actuals, però el màxim en termes reals es va assolir a finals de la dècada dels 60, amb un valor en preus del 2015 de gairebé 11\$. És a dir, durant els primers trenta anys els increments nominals van anar més que compensant la inflació, mentre que des d'aleshores la tendència ha estat a la inversa.

Debat i perspectives

Tot i que s'han produït increments del salari mínim durant la presidència tant de demòcrates com de republicans, el cert és que en el debat polític, per regla general, són els demòcrates els qui estan més a favor de l'existència i de l'increment del salari mínim. Un exemple és el cas de l'actual president Obama, que ha intentat incrementar-lo (no s'ha revisat des de 2009), però s'ha trobat amb l'oposició republicana. Entre els arguments d'alguns responsables del partit republicà trobem que un encariment del factor treball reduiria la demanda de feina, de tal manera que es destruirien llocs de treball entre aquells col·lectius que precisament es pretén ajudar.

En aquest context, cal dir que hi ha en curs una forta campanya per incrementar el salari mínim actual. L'anomenada *Fight for 15* pretén doblar el valor actual i situar-lo en 15\$ per hora. Per bé que la campanya s'ha estès a tot el país, s'ha focalitzat en aquells sectors més afectats pels salaris baixos, com els establiments de menjar ràpid, els serveis aeroportuaris, l'assistència sanitària a la llar o els serveis de guarderia.

Nombrosos estats estan en procés d'incrementar els seus salaris mínims, una mesura que rep el suport ciutadà a través de la pròpia campanya *Fight for 15*, i en alguns casos s'han aprovat increments a través de referèndums vinculants.

En aquest debat, impulsat pel propi president Obama en els seus discursos de l'estat de la nació, cal fer esment de l'estudi de l'oficina de pressupostos del congrés, sense color polític, que va estimar que un increment del salari mínim actual als 10\$ proposats per Obama beneficiaria 16,5 milions d'americans, en

---

⁹Per exemple, Arkansas, Georgia, Illinois, Indiana, Michigan, Minnesota, Missouri, Montana, Nebraska, Ohio, Oklahoma, Vermont, Illes Verges o Virginia.

trauria de la pobresa uns 900.000, però, per contra, suposaria la destrucció de mig milió de llocs de treball.

El salari mínim a nivell local

A més del salari mínim federal i estatal, moltes ciutats tenen un salari mínim propi. De fet, al 2006 n'hi havia 6 de més d'un milió d'habitants que havien establert un salari mínim local, i 36 amb més de 300.000 habitants i 77 ciutats que superaven els 25.000 habitants i que havien fet el mateix.

Entre aquests municipis destaquen el de San Francisco (un dels primers a establir salari mínim, juntament amb Santa Fe), Seattle o Los Angeles, que en els propers anys tenen previst arribar a un salari mínim de 15\$ l'hora, o Chicago (13\$). En aquest sentit, mereix una menció especial el cas de Berkeley, que en l'actualitat té un salari mínim d'11\$ que incrementarà a 13\$ a l'octubre de 2016; i amb increments d'1,5\$ anuals preveu arribar a la xifra de 19\$ de salari mínim.

2.3 Alemanya

Nivell i característiques

Alemanya té fixat des de 2015 un salari mínim federal de 8,5€ l'hora. Hi ha excepcions per les quals no s'aplica, com els menors de 18 anys sense formació, els aprenents, els parats de llarga durada durant els primers 6 mesos de contracte, i temporalment es permet que aquells convenis col·lectius que fixin salaris menors se segueixin aplicant fins a finals de 2016.

Comparat amb el salari mínim espanyol, l'alemany és pràcticament el doble; i corregit pel cost de la vida (PPP), és un 75% més alt que l'espanyol.

	Salari mínim mensual	Diferència respecte a Espanya
Euros corrents	1.473 €	+ 93%
Euros PPP	1.451 €	+ 75%

Se'n preveu l'actualització cada dos anys per part d'una comissió amb participació de sindicats i patronals, a més d'experts a títol consultiu. Per a l'actualització està previst tenir en compte l'evolució dels salaris pactats en negociació col·lectiva durant els dos anys previs.

Història i evolució

Fins al 2015 bona part dels treballadors estaven coberts per convenis col·lectius, que fixaven el salari en funció del sector, categoria i/o regió, en funció de si pertanyia a l'Alemanya Oriental o a l'Occidental. Però al 2008 es va aprovar un mínim estatutari com a resultat de les negociacions entre el partit conservador CDU de la cancellera Merkel i els socialdemòcrates de l'SPD, que n'eren els impulsors juntament amb els verds.

Debat i perspectives

Des dels sindicats es va valorar positivament la introducció del salari mínim, però consideren que el valor de 8,5€ és fix entre l'acord d'implantació i la primera revisió, que es farà al 2018, i, per tant, té un problema d'actualització. També s'han criticat les excepcions existents.

Per contra, des de la patronal s'ha qüestionat que, el fet que es garanteixi el salari mínim a partir dels 18 anys, pot provocar que els joves abandonin els estudis; consideren que no s'hauria de garantir aquesta xifra a personal sense experiència i acabats de sortir de l'etapa educativa.

A nivell polític, al si del partit conservador actualment en el govern hi ha hagut valoracions en contra del salari mínim, però l'existència d'excepcions ha suavitzat aquestes crítiques. Les excepcions, al seu torn, han provocat que els partits impulsors del salari mínim acceptessin la mesura amb certes reticències.

2.4 El Regne Unit

Nivell i característiques

El salari mínim al Regne Unit s'estableix en diversos nivells, en funció de les característiques dels treballadors. Actualment existeixen els següents salaris mínims per hora:

- 6,70£ per als treballadors de 21 o més anys,
- 5,30£ entre 18 i 20 anys,
- 3,87£ per a treballadors de menys de 18 anys, i
- 3,30£ per a aprenents.

A l'abril del 2016 s'hi incorpora un nou tram salarial mínim per als més grans de 25 anys, establint el *living wage* de 7,20£ per hora.

A la taula es mostren els valors en euros dels agregats de salaris mínims a partir de dades de l'Eurostat. Al Regne Unit és el doble de l'espanyol i un 37% més alt quan considerem el cost de la vida (PPP).

	Salari mínim mensual	Diferència respecte a Espanya
Euros corrents	1.529 €	+ 100%
Euros PPP	1.133 €	+ 37%

El salari mínim està fixat per hores, malgrat que el treballador no cobri per hores. En el cas que el salari depengui de la producció, cal tenir en compte el temps habitual d'elaboració dels productes per determinar el compliment del salari mínim.

S'exclou del salari mínim els treballadors autònoms, directors d'empresa, voluntaris, treballadors d'un programa de treball governamental, familiars d'empresaris quan hi conviuen, personal no familiar quan conviu amb el pagador (cas dels *au pairs*, per exemple), menors de 16 anys, treballadors en programes previs d'aprenentatge governamentals, beneficiaris de programes Erasmus, Leonardo da Vinci o Youth in Action, treballadors en proves del programa Jobcentre Plus Work durant sis setmanes, membres de les forces armades, presoners, o personal que viu en comunitats religioses.

Història i evolució

El salari mínim es va establir el 1999, amb un valor de 3,6€ per als majors de 22 anys i 3,0€ per als majors de 18 anys. Després d'incrementar aquestes quantitats, al 2003 es va incorporar un salari mínim per als treballadors d'entre 16 i 18 anys; i al 2010 es va incorporar el salari mínim per als aprendents.

Debat i perspectives

El consens entre els diversos partits polítics respecte a la necessitat d'incrementar el salari mínim ha comportat el nou salari mínim de 7,20€ que s'aplicarà a partir d'aquest mes d'abril. Entre l'empresariat hi ha força consens a aplicar un salari que tingui en compte el cost de la vida, i fins i tot hi hauria bona predisposició a aplicar salaris superiors a nivells locals.

Qüestions a tenir en compte

S'estima que al 2013 hi havia un 0,9% dels treballadors a temps complet i un 1,3% de treballadors a temps parcial que no arribaven al salari mínim. Incomplir el salari mínim es considera delictes penal.

2.5 Bèlgica

Nivell i característiques

Malgrat que les bases de dades internacionals ofereixin el valor comparable indicat a continuació, el cert és que Bèlgica fixa diversos ingressos mínims mensuals. Són diferenciats en funció de l'edat en el cas d'estudiants: 1.051€ (per a treballadors de 16 o menys anys), 1.141€ (17 anys), 1.231€ (18 anys), 1.322€ (19 anys) i 1.412€ (20 anys). I també depenen de l'edat i l'antiguitat en el cas que no es tracti d'estudiants: 1.502€ (18 anys o més sense experiència), 1.542€ (majors de 19,5 anys i 6 mesos d'experiència) i 1.559€ (20 o més anys i 12 mesos d'experiència).

	Salari mínim mensual	Diferència respecte a Espanya
Euros corrents	1.502 €	+ 96%
Euros PPP	1.382 €	+ 67%

Aquests valors s'actualitzen anualment sobre la base de l'índex general de preus i mitjançant negociacions al consell laboral nacional, amb la consulta a sindicats i patronals. Existeixen valors inferiors als descrits per a certes ocupacions com serveis d'assistència familiar o mainaderes, o discapacitats.

Història i evolució

Des de 1968 es fixa que els salaris no poden ser inferiors als acordats a nivell de conveni col·lectiu. El salari mínim es va instaurar al 1975.

Debat i perspectives

Responsables polítics en matèria de treball consideren que el salari mínim belga és molt elevat i que això condiona l'ocupació de certs col·lectius.

Qüestions a tenir en compte

No es preveuen sancions per l'incompliment del salari mínim. Tot i que es tracta d'un dels països amb el salari mínim més elevat de l'OCDE, és també un dels que té un percentatge menor de treballadors que cobren aquesta xifra, ja que els convenis sectorials estableixen salaris superiors i tenen un abast molt generalitzat.

2.6 França

Nivell i característiques

El salari mínim es fixa en 9,67€ per hora o 1.467€ mensuals. El salari mínim a França és pràcticament el doble de l'espanyol, i si el corregim en funció del cost de la vida (PPP) és un 64% més alt.

	Salari mínim mensual	Diferència respecte a Espanya
Euros corrents	1.467 €	+ 92%
Euros PPP	1.361 €	+ 64%

Ara bé, als menors de 17 anys d'edat i 6 mesos d'experiència se'ls pot aplicar el 80% d'aquesta quantia, i els menors de 18 anys poden cobrar el 90% del salari mínim general. Aquesta xifra es pot reduir en el cas dels estudiants, que en funció de l'edat i experiència poden percebre entre el 25% i el 78% del salari mínim general.

Els estudiants en pràctiques no reben salari però sí que poden rebre una compensació, que és opcional en el cas d'estades inferiors a dos mesos; compensació que es fixa en 554€ mínims per a pràctiques de durada superior als dos mesos.

El salari mínim s'actualitza anualment amb la inflació de forma automàtica, i si a mitjans d'any la inflació supera el 2%, s'actualitza automàticament en aquell moment.

Història i evolució

El salari mínim es va instaurar al 1950. Al 1952 es va indexar amb l'evolució dels preus, de manera que no es perdés poder adquisitiu. Al 1970 es va modificar el concepte d'actualització per tal que el salari mínim s'apropés al salari mitjà, i per això es parla de salari de creixement. Al 1982, però, es va aturar aquesta tendència per intentar no accelerar l'elevada inflació existent en aquella època.

Debat i perspectives

En els darrers anys els sindicats han criticat els increments plantejats pel govern en considerar-los insuficients, mentre que des del cantó patronal s'ha reclamat una major flexibilitat en l'aplicació del salari mínim, que es concretaria en la possibilitat d'aplicar salaris inferiors per a col·lectius amb baixa qualificació o aturats de llarg termini.

Qüestions a tenir en compte

L'incompliment del salari mínim suposa que l'empresa compensi el treballador i que afronti sancions d'entre 1.500€ i 3.000€ en el cas de persones físiques, i que es multipliquen per cinc en el cas de persones jurídiques.

2.7 El Japó

Nivell i característiques

No existeix un salari mínim únic sinó que aquest es fixa a nivell regional o de prefectura i en funció del sector d'activitat. D'aquesta manera, el salari mínim regional actua de topall per a la fixació de cada un dels sectors d'activitat.

El salari mínim oscil·la entre els 693 i els 907 iens per hora (uns 790 iens de mitjana) (entre 5,6€ i 7,3€ per hora, al canvi de 07/03/2016).

Dades 2014	Salari mínim mensual	Diferència respecte a Espanya
Euros corrents	951 €	+26%
Euros PPP	957 €	+17%

El salari mínim el fixa el govern després de consultar els Consells sobre el salari mínim a nivell central i de cada prefectura. Aquests Consells els formen a parts iguals representants dels treballadors, de les empreses i del sector públic, amb acadèmics experts.

Història i evolució

El salari mínim es va instaurar al 1959 i des de 1968 segueix el model actual. L'actualització del salari mínim es fa a partir de la variació dels preus i de l'evolució dels salaris generals.

Debat i perspectives

Per tal de reactivar el consum, el govern va proposar a finals del 2015 un increment del salari mínim del 3% i ha demanat a les empreses que incrementin els sous per sobre del que ho van fer l'any anterior, a fi de reactivar el consum. La principal patronal del país s'ha mostrat a favor d'aquesta mesura.